

Epistola pauli

In ca. vi. ubi dicitur in postilla. Opus aut suum probet unusquisque. **H**oc quod dicitur. Opus aut suum probet unusquisque. sic exponitur in glo. Unusquisque diligenter inspiciat. non per se alterius ut phariseus qui dicebat. Non sum sicut ceteri hominum. qui non re sed fallaciter iustus erat etc. In eo. ca. ubi in postilla dicitur. Quicumque enim voluit placere vobis.

Ad vltimam intelligentiam huius dicti. Qui enim voluit placere vobis in carne: attendendum est quod sicut in veteri lege inducebantur homines ad observantiam preceptorum divinorum per tales permissiones et comminationes. ut per decursu pentatheuchi. et Esa. i. dicitur summam. Si audieritis me bona terre comedetis. et si nolueritis gladius deum rabit vos. sic in novo testamento spiritualiter in primitiva ecclesia homines in amore radicati examiniabantur et perficiebantur per acerbas crebras persecuciones quas imitatio crucis christi suscipiebatur ex quo homines inducebantur ad preterita temporalia propter amorem celestium. Hoc hodie dicitur. quod populus ille copat puerum sibi pedagogo existenti. ad Gal. iiii. impfectorum autem est talia bona desiderare. sed ad legem non que perfectis data est pertinebat ut illi quibus data est presertim ipsius primi fundatores: contemptis temporalibus spiritualibus adhererent. vnde Phil. iij. Que quidem retro sunt obliuiscere ad anteriora me extendo. quicumque enim perfecti sumus sentiamus. vnde in veteri lege licet multa et varia precipiebantur nihil tamen asperum seu durum nisi circumcisio carnalis: quae quando afflictio carnalis importabat. sed in lege noua multa aspera quasi quodammodo hominum affectum precipiebantur seu consulebantur. ut cum dicitur. Qui vult venire post me abneget semetipsum et tollat crucem suam etc. per quod intelligitur quod sequentes christum habent eum imitari in tollerantia passionum et tribulationum. quod est valde durum contra salutem viris imperfectis. quod est contra eam inclinatio humana. Ex quibus consideratis habet quod pseudoapostoli qui inducebant ad circumcisio carnalem quae in lege precipiebatur volebant placere in carne tamen id est reuelare seu excusare homines a persecutio legis nouae quae per crucem dicitur persecutio crucis christi. in quantum est imitatio ipsius crucis. ut dicitur est et hoc est quod dicitur. Quicumque enim voluit placere in carne. id est in carnali circumcisio. **H**ic cognuit vos circumcidi tamen. id est volunt vobis inferre istam molestiam tamen. id est circumcisio carnalis. et hoc ad finem quod excusent a circumcisio spirituali. per quam homo martyrium patitur intrinsecum seu extrinsecum. et hoc est quod dicitur. **U**t crucis christi persecutio non pariantur. id est ut excusent ab imitatio crucis christi. quae maxime dura est in viris imperfectis et quod de ista circumcisio carnali gloriabantur pseudoapostoli quasi magis secundum legem per deo sustinerent. id est de eis dicitur. **E**t volunt vos circumcidi ut in carne vestra gloriantur. factando se de tanta tolerantia propter deum. sed quod ista tolerantia nihil est in comparatione tolerantia imitatio crucis christi. id est subdit. **M**ibi autem absit gloriari nisi in cruce domini nostri iesu christi. id est imitatio ipsius patientie. **E**t nota quod non dixit. **M**ibi autem absit gloriari nisi in potestate domini nostri iesu christi. seu in sapientia. vel maiestate eius et hominum. sed in cruce. ad denotanda predicta comparationem. et quod in ista imitatio crucis christi non circumcidit aliquid membris corporaliter. sed cor a cunctis vicibus rescinditur. id est subdit. **P**er quem mundus mihi crucifixus est et ego mundo. quod intelligitur secundum glo. quod nec ego in modo aliquid cupio nec ipse mundus aliquid suum in me cognoscit. in illud domini. **V**enit enim princeps mundi huius et in me non habet quod dicitur et est sensus. quod per crucem christi mundi concupie non habent in me dominum nec mors iam se mihi ingerit. **D**ecem glo. ex quo apostolus manifeste ostendit intentum. id est quod absit in gloriari circumcisio carnali vel hominum sed in cruce domini nostri iesu christi. in qua omnia vincula rescinduntur. deinde cum dicitur. **D**ecetero nemo mihi molestus sit etc. confirmat predicta per exemplum in se ipso. sic enim erat confirmatus in amore christi quod maxime desiderabat imitari quantum poterat ipsius persecutio nes. id est dicitur. **D**ecetero nemo mihi molestus sit. id est erit. nam secundum Tho. prima secunda. q. lxx. ar. supradicto i corpe quod omnis allegato. in predicta additio. **Q**ui perfecte cor habet in vno posita a nullo alio molestari potest. cum alia quasi nihil reputet. **E**go enim stigmata. id est signa militie christi et vestigia ipsius passionis. **I**n corpore meo porto. per assiduas persecuciones. **C**etera exponantur prout in postilla etc.

Postilla super epistolam ad Galathas finit.

Incipit postilla super epistolam ad Ephesios. **C**ap. i. **A**ulus apostolus iesu. **H**ic incipit epistola Pauli ad Ephesios. que diuiditur in tres partes. id est in salutatioem. et narratioem: ibi. **B**enedictio deus et confirmatioem ibi. **U**t autem et vos sciatis.

Incipit argumentum in epistolam ad Ephesios.

Ephesii sunt asiani **H**ic accepto verbo veritatis: perstiterunt in fide. **H**os collaudat apostolus scribens eis a roma de carcere per tythi cum dyaconem.

ExPLICIT argumentum.

Incipit epistola Pauli ad Ephesios. **C**ap. i.

Paulus apostolus christi iesu per voluntate dei: omnibus sanctis qui sunt ephesi et si delibus in christo iesu Gratia vobis et pax a deo patre nostro et domino iesu christo. **B**enedictus deus et pater domini nostri iesu christi qui benedixit nos in omnibus in dictioe spirituali in celestibus in christo sicut elegit nos in ipso ante mundi constitutionem: ut essemus sancti et immaculati in conspectu eius in charitate. **Q**ui predestinavit nos in adoptione

ribus eos instruit. c. lxxij. prima in duas. quod primo inducit eos ad gratificationem absolute. secundo per gratiam. se. ca. Circa per modum sciendum quod efficacior modus inducendi alios ad aliquid agendum est per exemplum. quod magis mouet in moralibus quam verbum. id est apostolus ut magis mouet ephesios ad gratificationem. sic gratias agit de beneficiis diuinis. et per recollendo beneficia contra deum. **B**enedictus deus et pater domini nostri iesu christi. et sic exprimitur due plene. et tertia exprimitur cum dicitur. **Q**ui benedixit nos. hoc accipitur benedictio per liberali dono. sic. j. Reg. xxv. Accipe benedictiones quas attulit tibi familia tua. scilicet autem spiritus est donum patris et filij et in quo omnia dona donantur. id est subdit. **I**n omni benedictione spirituali in celestibus. id est finalis habet in celestibus. **I**n christo. id est per christum. per quem perueniunt nobis dona diuina tamen per mediatorum dei et hominum. **S**icut elegit nos. ad gratiam patris sue beatitudinis. **I**n ipso. id est in filio. electio enim presupponit noticia electi. illa vero quae pertinent ad noticia in diuinis attribuunt filio. quod est sapientia patris. **A**ntem mundi constitutio nem. nam hec electio est ab eterno. effectus tamen eius est in tempore quod est sanctificatio rationalis creature. ideo subdit. **U**t essemus sancti. per gratiam in mente. **E**t immaculati. per puritatem in conuersatione. **I**n conspectu eius. et non solum in conspectu hominum. sicut sunt hypocrite. **I**n charitate. sine qua non possunt alia dei dona. ut dictum est. s. j. **C**or. xiiij. Si linguis hominum loquar et angelorum etc. **Q**ui predestinavit nos in adoptionem filiorum predestinatio enim est preparatio gratie in presenti. et glorie in futuro. per

Ad ephesios

grām aut adoptio dīna inchoat. r p gliaz sūmmat.
¶ Per ihm xpm. q̄ ē dei fili nālis. y ¶ In ipm. qz filia
tio adoptio ē qdā assimilatio ad filiatōez nālē. a ¶ Se
cū dū ppositū vo. sue. a q̄ depēdet electio r pdestinatō. nō
ex meriti nris. nō solū i re. sed etiā i dei pūssione. b ¶ In

laudē glie grē sue. i.
ad laudandū ei^o glo
riā q̄ electi cōicat p
grām suaz. c ¶ In
q̄ grificauit nos. i. fe
cit grōs sibi. d ¶ In
dilecto filio suo. i. p di
lectū filiū suū. In q̄
hēm redēptōez. r q̄
sit illa sūditur.
e ¶ Remissionē pec.
scz totalem in sacro
baptismi. i. q̄ sue pas
sionis effect^o plena
rie nobis cōicatur.
f ¶ Scdm diuitias.
i. copā. g ¶ Grē
ei^o q̄ supabūdauit.
Hic p̄r recolit bñ
ficia dei spēalia. r p
facta aplis. secundo
ephesijs: ibi. In q̄ et
vos. Circa primum
dicit. q̄. Que scz
grā dei. i. Sup
abundauit in nobis
veris aplis. k ¶ In
oi sapia. q̄ntū ad co
gnitionē diuinorū
l ¶ Et prudētia. q̄ntū
ad noticiā hūanorū
necessariā ad salutē
m ¶ Et notū fa. no
bis sacm. i. sacrum
secretū. n ¶ Volū
tatis sue. qd plenius
fuit reuelatuz aplis
q̄ alijs. o ¶ Scdz
beneplacituz ei^o. qz
totū depēdet ex bñ
placito dīno nō aut
hūano merito.

p ¶ Qd ppositū. i. ab etno facē dispōsūt. q ¶ In eo. i. in
filio q̄ ē sapia p̄ris. r ¶ In dispen. ple. tempoz. i. i. pleni
tudie ipis dispēsati a deo qd ē ip̄s grē. r qd sit sacm b sū
dit. s ¶ Instaurare. i. ad debitū statum reducē. ¶ In
xpo. i. p xpm. ¶ Dia q̄ i celis. i. angelos eoz societates
reparando. r ¶ Et q̄ in tra sē. i. homies q̄ p p̄ctm deprauati
erāt in nouitate grē reformādo. y ¶ In q̄ etiā r nos sor.
vo. sum^o. i. electōe dīna q̄ dī fors qz nō accipit psonā sicut
nec fors. z ¶ Vocati sum^o. ad aplatū. a ¶ Pdestina
ti. i. pordinati ad b. b ¶ Scdm ppositū ei^o. i. fm dispōnē
eternā del. c ¶ Qui opat omia fm p̄silium volun. sue. qz
nihil opat a casu: nec de necessitate nature s̄ puidens r li
bere. d ¶ Et sim^o in laudē glorie ei^o. i. vt p nos alij lau
dent deū q̄ p p̄dicatōez nras p̄uertunt ad ipm. iō subdit.
e ¶ Qui an sp̄au. in xpo. qz an credidim^o in ipm. f ¶ In
q̄. Hic p̄r ponit dona ephesijs spāliter data. et diuidit in
duas. qz p̄ ponit eoz vocatōez. scdo insurgit ex b ad grāz
actōez: ibi. Propterea. Circa primum dicit. f ¶ In q̄. i. p que
scz xpm g ¶ Et vos cū au. v̄bū veritatē a nob. h ¶ Eūā
geliū sa. ve. qz annūciat salutē audientib^o r dat credentibus
iō subdit. i ¶ In q̄ r credētes signati estis. lumie grē de
formatā imaginē reformāte. k ¶ Spū pmissiōis sancto.
qz spūssanc^o habitat in credentib^o p grām r dī spūs p̄mis
sionis: qz veraciter p̄mittit vitam beatā: ideo subdit.

¶ Qui eū p̄gn^o hereditat^o nre. de rōne p̄gnoriz est q̄ sit
rei nō habite in p̄nti r eiusdē valoris cū ipsa. r sic est in p̄
posito. qm si nō habet actu hereditas eterna q̄ p̄sistit in vi
sione r fruitōne b̄tā in spūssanc^o habit^o in p̄nti p grāz a fi
delib^o est eiusdē bonitat^o in nūero cū b̄titudine obiectiua.

m ¶ In redemptio
acquistōis. i. vt re
dempti acq̄rēt vitaz
brām inamissibilez.
n ¶ In laudē glorie
ip̄s. nam ibi ē laus
p̄tinua ps. lxxxiij.
¶ Hic q̄ habitat in do
mo tua dñe. in secu
la seculorū lau. te.
o ¶ Propterea. hic
p̄r aplis tanq̄ pas
bon^o grās agit deo
de p̄fectu ephesio r
dicēs. Propterea et
ego audies fidez ve
stram sinceram sine
admixtōne alicuius
erroris aut legalis
obseruatōis.
p ¶ Et dilectōez. ve
strā. q ¶ In omnes
sanctos. i. opera v̄re
charitatis erga oēs
fideles. r ¶ Qd ces
so grās agēs p vob
de bonis p̄teritis.
s ¶ Memoriam v̄re
faciēs in oīonibus
meis. dep̄cās vt ma
gis p̄ficiatis in futu
ro. t ¶ Et de^o dñe
nri ihu xpi. fm hūa
nitate in q̄ ē subie
ctus deo patri.
v ¶ Det vob sp̄. sa.
rē. i. augmentum in
cognitionē diuinorū
r oim ad salutēz ex
pedientū. r ¶ Et
ctatis q̄ sit spes vo
catōis v̄re. i. res spe
rata ad quā vocant credētes. q̄ quāto pl^o cogscit tanto pl^o
debsterat. ¶ Et q̄ diuitie glie hereditatis. i. hereditatis
gloriose. nam ibi nihil deficit. a ¶ Et q̄ sit supe. magni. d
tutis ei^o nos. i. ad nos p̄mādū. est em infinita. r sic supe
minet omi qd de ea p̄t cogitari qd declarat v̄teri^o p glori
ficatōez hois xpi. d. Scdm opatōez rē. r p̄ exprimit ei^o su
scitatōez. d. Suscitās illā. scdo ad ei^o exaltatōez ad p̄ris de
xterā. d. Et p̄stitūēs rē. r exprimit quoz cho: os angel orū
cum b̄ denotās tres ordines siue hierarchias eozūdez. scz
inferiores. medios. r superiores de inferiori hierarchia v̄nū
cum dī. Supra oēs principatū. r tres de media hierarchia
r p̄ b̄ h̄ q̄ sit eleuatus sup duos ordines inferiores.
b ¶ Et oīe nomē. p̄ b̄ oīdit q̄ sit eleuat^o sup oīs ordines
sup̄me hierarchie. deitas em p̄rie nō est noiabilis a q̄cun
q̄ creatura. qz est incōprehēnsibilis ab ea. sic aut aliqd no
miat^o put ab intellectu app̄hēdit. j. Perthermenias. Pois
sunt note eaz passionū q̄ sunt i aia. p̄t qd dī. xxij. p̄posi
tōne de causis. qz cā p̄ria est sup oē nomē q̄ nominat.
c ¶ Et oia sub. s̄ pe. ei^o. v̄n dicit Matb. vi. p̄ suā resurre
ctōez data ē mihi oīs p̄tās i celo r in tra. d ¶ Et ipm de.
ca. sup oēs ecciam. militatē r triūphantē. e ¶ Que ē cor.
ip̄s. i. mysticū. f ¶ Et plenitudo ei^o. i. corpis mystici xpi
g ¶ Qui oia rē. sūgat sic l̄ra. Pleitudo ei^o adimplet. i. p̄ficiet
sup. p̄ eū. Qui oia i oib^o. i. p xpm q̄ p̄ vitūe sue deitat^o ois
et ij

dem glie ip̄s. Propterea
r ego audiens fidē v̄r am q̄
est in xpo iesu r dilectione
in omes sanctos non cesso
grās agens p vobis meo
riam v̄ri faciēs in oratōni
bus meis: vt deus dñi nri
ihu xpi p̄r glie det vob sp̄m
sapie r reuelatōis i agni
tionē ei^o illuminatos ocu
los cordis v̄ri vt sciatis q̄
sit spes vocatōis ei^o: r q̄
diuitie glorie hereditat^o ei^o
in sanctis: r q̄ sit superemi
nens magnitudo virtutis
eius in nos: q̄ credim^o fm
opationē potentie virtutis
eius quā opat^o est in xpo.
suscitās illuz a mortuis: et
p̄stitūēs ad dexterā suā in
celestib^o supra oēm princi
patū r p̄tatem r virtutem r
dñatōnez r oīe nomē qd
noiat nō solū in b̄ seculo s̄
etiā in futuro: r oia subie
cit sub pedib^o ei^o. Et ipsuz
dedit caput supra omnem
ecciam q̄ est corpus ipsius
r plenitudo ei^o qui omnia
in omnibus adimplet.

¶ Qui eū p̄gn^o hereditat^o nre. de rōne p̄gnoriz est q̄ sit
rei nō habite in p̄nti r eiusdē valoris cū ipsa. r sic est in p̄
posito. qm si nō habet actu hereditas eterna q̄ p̄sistit in vi
sione r fruitōne b̄tā in spūssanc^o habit^o in p̄nti p grāz a fi
delib^o est eiusdē bonitat^o in nūero cū b̄titudine obiectiua.

Epistola Pauli

bona in omnibus operatur. **In** ca. j. vbi dicitur in postil. Deitas enim proprie non est nominabilis a quacunque creatura. **Ad**ditio. **S**ed deitas sit incomprehensibilis a creatura. est tamen nominabilis a creatura. alioquin non verificarentur multa de deo dicta. cum dicitur. **Exo.** xv. de deo omnis est nomen eius. **z** **Exo.** iij. d. no mine tetragramato dñs moysi dicitur. **Doc** est nomen meum inest. **nū.** doctores enim sancti aliquid noia de deo dicta dicunt secundum proprietatem intelligi. vñ dicitur in. ij. de trinitate. **S**unt quedam nomina que euidenter preteritatem deitatis ostendunt. **z** quedam que preteritatem diuine maiestatis exprimentur veritate habent. **Ex** h. autem quod aliquid nominatur putatur ab intellectu apprehenditur. putatur allegatur a pho. j. **Per** h. deitas non sit nominabilis sed cognominabilis putatur ab intellectu apprehenditur vel prout a deo reuelatur in sacris scripturis. sicut per b. q. dicitur auctor de causis quod prima causa est super omne non me quo nominatur. non excludit quoniam prima causa nominatur. sed asserit quod nomen prime cause excedit aliud omne non me. **Et** de ista materia tractatur in additioe super **Exo.** iij. ca. et specialiter in secundo tercio z quarto articulis: vide ibi.

In caplo p ad ephesios vbi postil. **R**eplica. dicit deum proprio nomine ad eade significante ipsum innominabile. **B**urg. instat cum nomine tetragramaton z cetera que circa. iij. ca. **Exo.** somnauerat. que vide ibi pertractari. **C**aplm. ij.

Vos cum estis **U**. **M**ortui dilectis z peccatis vestris in quibus aliquando ambulastis secundum seculum mundi huius secundum principes potestatis aeris huius: spiritus qui nunc operatur in filios diffidentie in quibus z nos omnes aliquando conuersati sumus in desiderijs z carnis nostre facientes voluntatem carnis z cogitationum z et eramus natura filij ire sicut et ceteri. **D**eus autem qui diues est in misericordia propter nimiam charitatem suam qui dilexit nos z cum essemus mortui peccatis quia inuiti estis saluati: z conresuscitauit z sedere fecit in celestibus in christo iesu: ut ostenderet in seculis superuenientibus abundantes diuitias gratie sue in bonitate super nos in christo iesu. **G**ra enim estis sal-

uati per fidem z hoc non ex vobis. **D**eus enim donum est: non ex opibus: ut nequis glorietur. **I**pius enim sumus factura: creati in christo iesu in opibus bonis: que preparauit deus ut in illis ambulemus. **P**ropter quod memores estote quod aliquando vos qui gentes eratis in carne qui dicebamini preputium ab ea que dicitur circumcisio in carne manufacta: qui eratis pro illo in tempore sine christo alienati a conuersatione israel: z hospites testamentorum promissionis spem non habentes: z sine deo in hoc mundo. **N**unc autem in christo iesu vos qui aliquando eratis longe. facti estis prope in sanguine christi. **I**pe enim est pax nostra et medium parietem m-

di et ois operis meritorij est a deo. videntium enim miraculorum z audientium eundem sermonem. vñ credit mori a deo. alter vero non. id dicit saluator **Joh.** vj. **N**emo potest venire ad me. nisi pater qui misit me traxerit eum. **C**eterum neque gloriatur de proprijs meritis. **D**eus enim sumus factura. in esse gratie. **I**n opibus bonis. i. ad bona opera faciendo. **Q**ue preparauit deus. i. disposuit. **P**ropter quod. **H**ic ponit secunda copatio que est extraneitatis ad intraneitatem. z proponit hanc copatio. seculo inferitur intenta conclusio ibi. **E**rgo iam non estis. **C**irca primum sciendum quod gentes dicebantur extranei triplici ratione. scilicet quia a deo erant separati per idolatriam. z per ipsos seculo a populo israel quantum ad consuetudinem. que erat cultus vniuersi dei. z tertia a sepe promissionum abrahe factarum z semini eius. per vocatos autem ad fidem christi se istis tribus incorporati: hanc est quod dicit apostolus. **P**ropter quod memores estote. tamquam gentes de beneficijs dei. **K**ui aliquando vos qui gentes. i. gentes. **G**ratias in carne. i. carnaliter viuentes. **Q**ui dicebamini preputium. i. circumcisio. **N**on estis qui dicitur circumcisio. i. distincti z separati a populo israel circumcisio. **Q**ui eratis. i. sine fide christi. non sic autem iudei. quia eadem fides fuit patri vestro. testis. que z noui. differens tamen secundum implicitum z explicitum. **A**lienati a conuersatione israel. inhibitus enim erat populo israel. **H**ere cum gentibus amicitias z conubia. **E**t hospites testamento. i. adueniens testamentum z eternei a testamento nouo z veteri. **E**t sine deo. i. vobis non erat idolatrie dediti. **Q**ui autem estis. i. per christum secundum. **D**os qui est. a salute dicta triplici ratione. **F**acti estis. i. per passiones ipsius cuius efficaciam in sacro baptismo vobis est plenarie comunicata. **I**pe enim est. i. effectus. **Q**ui fecit. ex iudeis z gentilibus faciens vnum populum christianum. **E**t medium pietatis macerie soluens. i. huius vnitatis obstaculum remouens. quia remouit a gentilibus idolatriam quam abhorrebant iudei. z a iudeis circumcissionem quam detestabantur gentes. **A**nti-

uati per fidem z hoc non ex vobis. **D**eus enim donum est: non ex opibus: ut nequis glorietur. **I**pius enim sumus factura: creati in christo iesu in opibus bonis: que preparauit deus ut in illis ambulemus. **P**ropter quod memores estote quod aliquando vos qui gentes eratis in carne qui dicebamini preputium ab ea que dicitur circumcisio in carne manufacta: qui eratis pro illo in tempore sine christo alienati a conuersatione israel: z hospites testamentorum promissionis spem non habentes: z sine deo in hoc mundo. **N**unc autem in christo iesu vos qui aliquando eratis longe. facti estis prope in sanguine christi. **I**pe enim est pax nostra et medium parietem m-

ci et ois operis meritorij est a deo. videntium enim miraculorum z audientium eundem sermonem. vñ credit mori a deo. alter vero non. id dicit saluator **Joh.** vj. **N**emo potest venire ad me. nisi pater qui misit me traxerit eum. **C**eterum neque gloriatur de proprijs meritis. **D**eus enim sumus factura. in esse gratie. **I**n opibus bonis. i. ad bona opera faciendo. **Q**ue preparauit deus. i. disposuit. **P**ropter quod. **H**ic ponit secunda copatio que est extraneitatis ad intraneitatem. z proponit hanc copatio. seculo inferitur intenta conclusio ibi. **E**rgo iam non estis. **C**irca primum sciendum quod gentes dicebantur extranei triplici ratione. scilicet quia a deo erant separati per idolatriam. z per ipsos seculo a populo israel quantum ad consuetudinem. que erat cultus vniuersi dei. z tertia a sepe promissionum abrahe factarum z semini eius. per vocatos autem ad fidem christi se istis tribus incorporati: hanc est quod dicit apostolus. **P**ropter quod memores estote. tamquam gentes de beneficijs dei. **K**ui aliquando vos qui gentes. i. gentes. **G**ratias in carne. i. carnaliter viuentes. **Q**ui dicebamini preputium. i. circumcisio. **N**on estis qui dicitur circumcisio. i. distincti z separati a populo israel circumcisio. **Q**ui eratis. i. sine fide christi. non sic autem iudei. quia eadem fides fuit patri vestro. testis. que z noui. differens tamen secundum implicitum z explicitum. **A**lienati a conuersatione israel. inhibitus enim erat populo israel. **H**ere cum gentibus amicitias z conubia. **E**t hospites testamento. i. adueniens testamentum z eternei a testamento nouo z veteri. **E**t sine deo. i. vobis non erat idolatrie dediti. **Q**ui autem estis. i. per christum secundum. **D**os qui est. a salute dicta triplici ratione. **F**acti estis. i. per passiones ipsius cuius efficaciam in sacro baptismo vobis est plenarie comunicata. **I**pe enim est. i. effectus. **Q**ui fecit. ex iudeis z gentilibus faciens vnum populum christianum. **E**t medium pietatis macerie soluens. i. huius vnitatis obstaculum remouens. quia remouit a gentilibus idolatriam quam abhorrebant iudei. z a iudeis circumcissionem quam detestabantur gentes. **A**nti-

Tancti non cognoverunt ad plenū. donec predicatib⁹ apo-
stolis fuit impletū. qz ante habuerūt tm̄ simplices noticiā q̄
p̄t dici abstractiva inq̄ntuz ē rei nō p̄ntis. s̄ q̄n fuit ipletuz
habuerūt noticiā expr̄mētalē siue intuitivā. sic astrologus
per motū celi certitudinalit̄ cogit̄ eclip̄sim futurā. t̄n ad-
huc p̄fectus cogno-

scit q̄n videt eā actu
ex̄ntez. **P**er ec-
clesiā. i. p̄ ap̄toꝝ p̄re-
dicationē. t̄n li **P**er
n̄ ipozat causalita-
tē sic intelligēdo q̄
ap̄li docuerunt āge-
los de xp̄i mysteriis
s̄ ecōverso āgeli do-
cuerūt eos. p̄ q̄s di-
vine reuelatōes de-
ferunt ad hoies sed
sic est intelligenduz
q̄ ap̄lis p̄dicantib⁹
viderūt actu cōver-
sionē gentium ad fi-
dē. quā aū sic nō vi-
derāt intuitive. sic aut̄
nō est de deo cuius
intuitus ab eterno
ferē sup̄ p̄ntias rerū
eo q̄ eius cognitio
mēsuratur eternita-
te q̄ cōplectit̄ omne
t̄ps. **M**ultifor-
mis sapi. dei. licz sit
vnica z simplissima

in deo. t̄n est in effectib⁹ multiformis. d̄ et̄ā multiformis
p̄pter multa mysteria in xp̄o adiplera. iō subdit. **S**e-
cundū p̄finit. seculoz. i. eternā dispōem t̄pe plenitudis ad-
implera. **Q**uā fecit in xp̄o. i. adipleuit in ip̄o. **I**n
quo. **D**ic̄ oñdit se dispositū ad orandum ex p̄fidentia nul-
lus ei orat nisi aliq̄lit̄ exaudiri p̄fidat. hēbat aut̄ ap̄lis hanc
p̄fidentia obtinendū p̄ mediatoꝝ dei z hoim̄ iesum xp̄m.
iō dic̄. **I**n q̄. i. p̄ quē. i. iesum xp̄m. **D**ēm⁹ confi-
dentia z accessuz. ad deū p̄rem. **I**n cōfidentia p̄ fidē e⁹
ve em̄ credētes in xp̄m exaudiant p̄ ip̄m. vñ dic̄ **J**oh. xv.
Quāqz petieritis p̄res in noie meo dabit vob. **P**ro-
pter qd̄. **D**isp̄satoꝝ p̄missa. h̄ p̄r ap̄lis p̄ ad oranduz pro
ep̄hesijs accedit. z sc̄do deo totū attribuit ibi. **E**i at̄. **C**irca
p̄mū in oīone sua p̄ pet̄ dari ep̄hesijs a deo robur patie-
tie in aduersis. d. **P**ropt̄ qd̄. i. p̄p̄ cōfidentia quā ha-
beo de xp̄o. **P**eto ne def. in tri. zc̄. i. ne territi p̄pter
tribulatōes meas a bono deficiatis. **P**rovob. i. q̄s sit
stineo eo q̄ p̄dicant vob. z vt exēplū patientie dem vobis
o **Q**ue ē gl̄a v̄ra. si in tribulatōib⁹ nō deficiatis. **P**ro
ius rei gr̄a. i. vt nō deficiatis in tribulatōib⁹ **F**lecto
genua mea ad p̄rem dñi. ip̄m deuote deprecādo. **E**x q̄
ois pat̄ntas zc̄. nā illa pat̄ntas est p̄ma. ois em̄ emanatō
creature a dō fm̄ esse nature p̄ quā d̄ p̄ oim̄ generaliter
p̄ creatōz. z etiā emanatō fm̄ eē ḡfe fm̄ quā d̄ hoim̄ z an-
geloz p̄ p̄ adeptōez. est post̄erior emanatōe filij a p̄fe fm̄
quā d̄ p̄ naturalē z eternā emanatōez vel ḡnatiōez. p̄-
pter qd̄ ab ea noīat̄ ois pat̄ntas q̄ est in celo z in terra. nā
ab eo qd̄ est p̄mū in aliq̄ ḡne cetera eē z noīari habent.
Per det vob fm̄ di. gl̄ie sue virtutē. i. patientie in aduersis.
iō subdit. **C**orroboreari p̄ sp̄m̄ ei⁹ in interiori hoie. i. z em̄
in martyrib⁹ caro que d̄ hō exteriori lacerat. mens t̄n q̄
d̄ hō interiori for̄tificat. **C**hristū. **D**ic̄ sc̄do pet̄it ep̄-
hesijs augmentū noticie. z relumat̄ illud qd̄ p̄dicat. **P**er det
vob xp̄m ha. p̄ fidē in cor. v̄ris. nō soluz firmis adherendo
eis q̄ sunt fidei. s̄ etiā plenius z clarius ea que p̄tinent ad
articulos fidei cognoscēdo. **I**n charitate. **D**ic̄ tercio
pet̄it eis augmentū charitatis. z p̄ p̄ns alioꝝ donoz que
charitati cōnectunt̄ ideo dic̄. **I**n charitate radicati. q. d. b

peto a deo. vt suis firmiter in charitate radicati. ad modū
arboris que nō p̄t euelli. **E**t fundati. ad similitudinez
stabilis edificij **P**er possitis cōprehēdere. nō solū sp̄e
culatine s̄ etiā practice. **Q**ue sit latitudo. i. charitatis
ad oēs etiā inimicos se extēdētis. **E**t longitudo. i. p̄-

tate radicati z fundati : vt
possitis cōprehēde cū oī-
bus sanctis que sit latitudo
z longitudo et sublimitas
z p̄fundū. **S**cire etiā super
eminentē scie charitatē xp̄i
vt impleamini in omnē ple-
nitudinē dei. **E**i aut̄ qui po-
tens est omnia facere sup-
abundāter quā petim⁹ aut
intelligimus fm̄ virtutem
que operatur in nobis: ip̄i
gloria in ecclesia et in xp̄o
iesu in omnes generatiōes
seculi seculozum Amen.

Obscuro itaqz **Ca. iiii**
vos egovinct⁹ in dño
vt digne ambuletis voca-
tōe q̄ vocati estis: scuz omni

us. qz charitas facit
patienter expectare
p̄mū in lōginquū.
Et sublimitas. qz
nō solū facit ascēde
re in deū. s̄ etiā trā-
formari qd̄am mō i
ip̄m. **E**t p̄fundū. i. hūilitatis z cō-
descensōis ad p̄ri-
mū. vñ paul⁹ post-
q̄ fuit raptus ad ter-
ciū celū p̄ charitatē
sic ad p̄mū descē-
debat q̄ etiā de actū
m̄imontali ordina-
bat. d. **P**roxi vir de
bitū reddat. z silv̄p
oz viro. j. **C**oz. vij.
Scire etiā zc̄. or-
dinet̄ sic l̄fa. **S**cire
etiā charitatē xp̄i. i.
p̄ quā vnimur xp̄o
Supereminētes
scie. i. noticie quam
hēm⁹ de ip̄o. vbi eī
scia foris stat dile-
ctio intrat. p̄pter qd̄

i. Coz. xliij. d̄ **M**asoz aut̄ hoz est charitas. **S**c̄p̄ imple-
amini in oēm plenitudinē dei. i. vt impleamini donis et
charismatib⁹ que donant̄ a deo cū charitate. **E**i aut̄.
Dic̄ cōsequēter ap̄lis attribuit dō totū a quo est omne bo-
nū. z p̄ l̄fa vsqz ibi. **S**c̄oz virtutē. i. diuinā. **Q**ue
opaf̄ in nob. qz virtus p̄me cause opaf̄ i oib⁹ sc̄ob⁹ egentib⁹
Ipsi gl̄a. i. laus. **I**n eccia zc̄. i. p̄gregata. **I**n oēs
generatiōes zc̄. i. eternalit̄. qz ei⁹ gl̄a maxie relucet in eccia
tr̄iūphāte. d̄ q̄ dic̄. ps. lxxxiij. **B**ri q̄ bitant̄ i do. tua dñe zc̄.
In ca. iij. vbi d̄ in postil. **Q**ue sit latitudo. i. charitatis.

In h̄ qd̄ d̄. **Q**ue sit latitudo. fm̄ **A**dditio.
i. glo. nō solū intelligit̄ q̄ charitas de se vsqz ad inimic⁹
cos extendit̄. s̄ etiā cū hilaritate bñ opari. qz q̄ tristit̄
dat p̄dit qd̄ dat. **I**n h̄ qd̄ dicit. **Q**ue sit longitudo. intelli-
gitur p̄seuerandi lōganimitas. vbi qd̄am mō stādo p̄seuer-
ratur. **I**n hoc quod dicit. **S**ublimitas in intelligit̄ q̄ sursum
dirigat̄ vt de⁹ in premium spectet. nā si bene oparis etiam
vsqz ad inimicos z hilariter tribuis. s̄ oia hec si p̄p̄ merce-
dē eternā nō facis. altitudinē nō habes. **P**er p̄fundū cha-
ritatis intelligit̄ occultū dei iudiciū cause quare isti dat et
nō illi. de p̄fundo em̄ iudicioꝝ dei sunt q̄ scrutari cōtēpla-
riqz negmus. abyssus em̄ est z p̄fundum. **C**apl. iij.

Obscuro itaqz vos. **P**ostq̄ ap̄lis induxit ep̄b. ad gra-
tiam actōem z effudit p̄ eis orōnez. hic p̄r informat̄
eos in morib⁹ z p̄ generalit̄. sc̄do q̄tuz ad aliq̄s sta-
tus sp̄atr̄: ibi. **M**ulieres. p̄ mediū seq̄ntis. ca. tercio reuer-
titur ad instruendū cōiter: ibi. **D**ecetero fr̄es. circa mediū
vj. ca. **C**irca p̄mū instruit generaliter p̄ verbo. sc̄do salua-
toris exēplo. in p̄ncipio se. ca. **C**irca p̄mū sciendū q̄ hūi-
litas est fundamentū sp̄ualis edificij. p̄ter qd̄ p̄ fundamē-
tū istud collocat. sc̄do sup̄edificat: ibi. **S**olliciti s̄nare. **I**ḡ
p̄ instruit eos de hūilitate z q̄busdam alijs virtutib⁹ sibi p̄-
pinqs. d. **O**bscuro itaqz ego zc̄. in carcere. **I**n do-
mio. i. p̄pter dñm vt dcm̄ est. s̄. **P**er digne ambuletis
p̄cedendo de virtute in virtute. **D**ocatoꝝ q̄vo. estis ad
fidē catholicā q̄ req̄rit vitā virtuosam **C**ū oī hūilitate
sc̄z interiori q̄tuz ad mentē. z exteriori q̄tuz ad cōuersatōz
et qm̄ hūilitas facit hoim̄ resilere in xp̄iā paruitatez. b̄z

Ad ephesios

mansuetudine annexa q̄ reprimit motu ire: iō s̄dit. Et mansuetudine. rep̄ssio aut̄ ire inducit ad patienter tolerandum mala illata: iō s̄dit. **G** Cum patia suppor. inuicē. mutuos defectus et labores. **H** In charitate. s̄ xp̄i et nō in tūm tp̄alis cōmodi. **S**ollicit. hic p̄r ap̄ls eph̄. in-

struit de edificio virtutū sup fundamentū humilitatē collo- cando. et q̄ quanto bonū est cōtus tan- to diuini. iō p̄ eos inducit ad seruādaz ecclesiasticā vnitatē sc̄do ad habendum mox honestatē: ibi. **H**oc ḡ. p̄ia in tres. q̄ p̄ facit p̄positum. sc̄do ad h̄ exempluz inducit: ibi. **D**ñs do- min⁹. sc̄do declarat quoddā dicitur: ibi. **D**nicuiq̄. Circa p̄- mū dīc. **S**olliciti. sup. s̄it. **S**er- uare vnitatē sp̄us. i. vnitatē eccie quā fa- cit sp̄s sanct⁹ et p̄ op̄ positū ei⁹ sc̄isma fa- cit dyabol⁹. **I**n vinculo pacis. sic ei viculū corpale vnit ligata intra ip̄m. sic pax et tranquillitas seruāt vnitatē credē- tiū. **D**ñs cor- pus. s̄. s̄tis qd̄ ē cor- pus xp̄i mysticū.

humilitate et mansuetudine cū patia supportates inuicem in charitate. **S**olliciti seruire vnitatē sp̄us i vinculo pacis. **U**nū corp⁹ et vn⁹ sp̄us sicut vocati estū vna spe vocatōis v̄re. **U**n⁹ dñs vna fides: vnū baptisma. **U**nus deus et p̄r oīm q̄ su per oīs et p̄ oīa: et in oī- bus nobis. **U**nicuiq̄ aut̄ nostrū data est gr̄a s̄m mē- suram donatōis xp̄i. **P**ro- pter qd̄ dicit. **A**scendēs in altū captiuā duxit captiui- tatem dedit dona hoībus. **Q**d̄ at̄ ascendit qd̄ ē nisi q̄a et descendit primū i inferio- res ptes terre. **Q**ui descē- dit: ipse ē et q̄ ascendit super oīs celos vt adimpleret

Et vn⁹ sp̄us. i. vn⁹ volūtatis opari di bonū. **S**icut vo. estis in vna spe. b̄itudinis et̄ne. **V**ocatōnis v̄re. s̄. ad fidē catholicā. p̄ quā habetis vitā eternā. **D**ñs. **D**ic ad p̄positū inducit exempluz de vnitatē dñi. fidei et baptis̄mi: vt maḡ moueat ad seruādaz ecclesiasticā vnitatē. **D**ñs. cui seruit: et iō sc̄isma non puenit nisi ex p̄litate dñoz s̄ia volentū. **D**na fides. q̄ l3 sint articuli multi in fide catholica tñ oīs inni- tant veritati dīne p̄pter quā eis assentim⁹ que est vna. **D**ñs baptisma. licz em̄ sint mlti ministri baptizantes exteri⁹. tñ vn⁹ est q̄ baptizat interi⁹. s̄. xp̄c. **J**oh. j. **H**ic est q̄ baptizat. **D**ñs de. et p̄r oīm. p̄ creatōnez. **Q**ui sup oīs. creaturas p̄ excellentiā. **E**t p̄ oīa. p̄ genera- lem rerū gubernatōez. **E**t in oībus nob. s̄. fidelib⁹. in quib⁹ sp̄aliter p̄ gr̄am. **D**nicuiq̄. **H**ic declarat qd̄- dam p̄dicū. s̄. q̄lter oīs fideles sint vnū corp⁹ xp̄i mysti- cū: et diuidit̄ in duas: q̄ p̄ declarat hui⁹ corp̄is distinctōez membrorū. sc̄do p̄nextionē eoz: ibi. **V**eritatē. prima ad- huc in tres. q̄ p̄ ponit̄ dicta distinctio. sc̄do distinctōis cō- ditio: ibi. **E**t ipse dedit. tercio ei⁹ duratio: ibi. **D**onec. Cir- ca primū dīc ap̄ls. **D**nicuiq̄ n̄m. s̄. xp̄i fidelium. **D**ata est gr̄a s̄m men. do. xp̄i. i. pur voluit dare et plus et minus s̄m ordinē dispōnis sue. xp̄o em̄ nat⁹ est sp̄us nō s̄m mensurā **J**oh. iij. ceteris aut̄ dat̄ in mēsurā. **P**ro- pter qd̄ dicit sc̄ptura. p̄s. lxxij. **A**scendēs in altum. s̄. xp̄c in sua ascensione. **C**aptiuā duxit captiuitatez. i. p̄ies q̄ p̄r̄eniebant̄ i lymbō. q̄ dicunt̄ h̄ captiuā captiui- tas. sic freq̄nt̄ i sacra sc̄ptura fit talis reduplicatio: vt cū dī- vita viuet. morte moriet̄ et p̄silla ad maiorē expressiōem. **D**edit dona. sp̄s sancti. **D**oib⁹. in die penthecostes visibilit̄. et q̄tidie inuisibilit̄. p̄s. lxxij. dī q̄ accepit̄ dona in hoīb⁹: et eadē s̄nia. accepit̄ em̄ dona a deo p̄re hoībus di- strībūeda. sic expōsitū fuit̄ ibid. q̄cqd̄ ei h3 fili⁹ h3 a dō p̄re. c̄ dona pueniūt p̄ filiū icarnatū mediatorē dei et hoīm. et p̄r̄ declarat modū ascēsus. d. **Q**d̄ at̄ ascē. qd̄ ē. i. q̄lit̄ ē intelligēdū. **S**icut q̄ et descē. primū. in sua morte.

In inferi. p̄. tre. s̄. ad lymbū patrū in inferno. q̄ dī ēē s̄b terra. vel alit̄. **S**icut q̄ et descē. p̄. i. sua incarnatione. **I**n inferi. par. tre. i. in ptes h̄ tre. q̄ s̄t inferiores respe- ctū aliaz p̄tū mōi. **Q**ui descē. ipse ē. idēz in p̄sona. **Q**ui ascē. sup oēs ce. ascēdē v̄l descēdē xp̄o nō pue- niūt p̄rie s̄m deita- tē q̄ de necitate p̄ns ē vbiq̄: s̄ s̄m huma- nā nām dīh̄ ascen- disse sup oēs celos. nō sic intelligēdo q̄ ascēderit totalr̄ sup celū emp̄reum vbi null⁹ ē loc⁹ nec crea- tura aliq̄: s̄ sic intel- ligēdo q̄ ascēderit ad digniorē p̄re em- pyrei celi: qd̄ ē locus b̄tōz et celū sup̄mū.

Et ipse dedit quosdaz qd̄ ap̄los q̄sdaz aut̄ p̄bas alios v̄o euāgelistas alios autē pastores et doctores ad p̄summatōz s̄ctōz i op⁹ ministerij in edificatōnem corp̄is xp̄i donec occurrā- m⁹ oēs i vnitatē fidei et agni- tionis filij dei in virū p̄fe- ctum: in mēsurā etatis ple- nitudinis: xp̄i vt iam nō si- mus puuli fluctuātes et cir- cūferamur oī v̄eto doctrine in nequicia hoīm in astutia ad circūuentōnez erroris. **V**eritatē aut̄ facientes in charitate crescām⁹ in illo p̄ oīa q̄ ē caput xp̄s ex q̄ totū corp⁹ p̄pactum et p̄nexuz p̄ oēz iuncturā sumministratio- nis s̄m opatōez in mensu-

Et ipse. **H**ic p̄r ponit̄ dicte distincti- onis p̄ditio. sic ei di- uersis mēbris eccie data ē ad mēsuram gr̄a pl⁹ et minus: ita p̄stituta s̄t in diuersi- ḡdibus et officijs sic in corpe nālī distin- cta membra h̄nt di-

stincta officia. et h̄ ē qd̄ dī. **E**t ipse de. q̄s. q̄. ap̄los. s̄. xij ad ordinandū ecciam et regendū. **Q**uosdā at̄ p̄bas ad futura p̄dicendū: vtz. **A**ct. xj. et xij. **A**lios at̄ euan- gelizatores ad euāgelizandū scribēdū. **A**lios at̄ pastores. ad curā aiāz. **E**t doctores. ad informandū in moribus pplm: et h̄ ex officio sibi int̄iuncto: siue ex p̄missiōe. **A**d p̄sum. s̄ctōz. i. p̄fectōez fidelium i morib⁹ et fide. **I**n edī- ficatōez cor. xp̄i. s̄. mystici. qd̄ ē eccia: in q̄ ap̄lis succedunt ep̄i: p̄p̄is aut̄ h̄ntes gr̄am sc̄pturaz s̄ctaz obscura interp̄- tandi: euāgeliz̄ archidiaconi et dyaconi pastorib⁹ p̄ quos intelligunt̄. **L**ex. discipuli: sacerdotes curati. doctoz aut̄ q̄cūq̄ exercētēs debite actū docēdi seu p̄dicādi. **D**onec. **H**ic p̄r ondit̄ dicte distinctōis duratio vsq̄. s̄. ad iudē- ciū. tūc em̄ terminabit̄ t̄ps merēdi. et p̄ns p̄motio inferio- rū p̄ supiores ad bonū: et sic cessabūt h̄ officia: et h̄ ē qd̄ dī. **D**onec rē. i. dicte officia exercebunt̄ in eccia militante. **D**onec occur. oēs in vni. rē. i. q̄ sumus vnitū i fide et co- gnitōne xp̄i. **I**n virū p̄fectū. i. occurrām⁹ xp̄o veniētī ad iudiciū q̄ est v̄r oīno p̄fect⁹. **I**n men. eta. ple. xp̄i. oēs em̄ resurgēt̄ i erate. xxxij. annoz. q̄ ē eras plena et p̄fe- cta: et in q̄ xp̄c passus fuit. **E**t iam nō s̄. par. nūc em̄ variāt̄ hoīes s̄m diuersas cogitatōez et actōez et freq̄nt̄ de- cipiūt̄ et i errore ducūt̄ p̄ maloz p̄suasiōez: q̄ tūc cessabūt: v̄n s̄dit̄. **E**t circūferamur oī v̄eto rē. **V**eritatē. **D**isa circa corp⁹ xp̄i mysticū distinctōne mēbroz: h̄ p̄r onditur p̄nextio eoz: sic ei i corpe nālī a capite fit̄ istuz ad alia mē- bra causans sensū et motū et p̄nextiōez mēbroz: sic a capite xp̄o i corp⁹ ei⁹ mysticū sit̄ istuz gr̄e et v̄tutū: faciēs p̄nextio- nē fidelium et mūrā s̄buentōez ad oē op⁹ bonū: ideo dicit̄. **V**eritatē at̄. s̄. vite iusticie. et doctrine. **F**aciētēs i cha- cre. in illo. i. i xp̄o. q̄ p̄ opa bona charitas meret̄ augerī vt aucta mereat̄ et p̄fici. **E**t q̄. s̄. capite xp̄o. **T**otuz cor. p̄pa. p̄ v̄ritē fortitudis. **E**t p̄nextū. p̄ v̄ritē charita- tis. **P**er oēz iun. i. amicitia et cōicatōez fidelium bonā. **S**umministratōis. i. p̄ quā vn⁹ cōicat̄ alteri bonū qd̄ h3 a xp̄o. **S**com. opatōez v̄niuscuiusq̄ mēbr. q̄ s̄m ḡdus

Epi stola pauli

mēbroz eccie cōpetūt dīuersis dīuersi act⁹ moiores z mīnores. sic ep̄s: sacerdotib⁹ z religioſis zc. n̄ **Q**uālugmentū corp̄s fac̄. s. inſtrūus p̄dic̄a x̄po capite. **H**oc igit̄ postq̄ apl̄s reduxit ep̄he. ad fruandū eccie vnitatē. h̄ p̄r eos inducit ad habendū mox honestatē. z p̄ respectu sui. sc̄do respectu proximi. **P**ropter qd̄ Circa primū inducit eos ad puritates mentis z exterioris cōuersatōis. p̄ quas bñ dispōit hō respectu sui. d. **H**oc igit̄ disco. qd̄ sequitur.

Priā nō ambulētis sic et gentes. si dē x̄pi non habētēs q̄ ambulāt i va. sensus sui. i. innitentes sapie frenē q̄ est aialis z diabolica. **J**aco. iij. **O**bscuratū h̄ntes intellectū. qz vicia z maxime carnis causāt hebetudinē mentis s̄ alienatū a via dī p̄ ignorantia. q̄ non excusat h̄ magis aggrauat inq̄num est p̄p̄iam maliciam acq̄sita. **Q**ui deſperātes. se posse vicia dimittere p̄pter habituz prauū acq̄sitū z inclinātes p̄ modū nature p̄pter qd̄ tales se exponūt sine freno carnali-

bus vicijs. iō subdit. **V** Semetip̄os tra. i. p̄ndicicē. q̄tū ad inhonestatē sensuū vt aspectib⁹. osculis. tactib⁹ impudicis. **I**n opationē. q̄tuz ad p̄paratōez op̄is. **I**n mundicie. s. aie et corp̄s. **A**litter p̄t exponi. **Q**ui deſpantes zc. s. de p̄m̄o in alia vita. Semetip̄os tradiderūt ipudicicē. p̄pter qd̄ in p̄sona taliū dī Sap. ij. Nos ex nihilo nati sum⁹ z p̄ h̄ erim⁹ q̄si nō fuerim⁹ zc. Venite ḡ z fruamur bonis q̄ sunt zc. seq̄tur. **N**ullū prauū sit qd̄ nō p̄trāseat luxuria n̄ra zc. z qz pecunia mīstrat materiā seu facultatē talib⁹ vicijs. iō subdit. **I**n auaricia. p̄ quā illicite acq̄ritur pecunia. **A** Nos aut̄ nō ita didi. x̄pm. i. euangelitū x̄pi qd̄ docet p̄rituz. **S**i tñ illū audistis. i. intellexistis. **E**t in ip̄o edocti estis. nō solū speculative. s̄ et practice **S**ic est v̄itas in iesu. q̄ cepit facere et docere Act. j. iō subdit. **D**eponite. vos. **S**c̄dm̄ pristinā cōuersatōez. i. relinq̄te vicia in q̄bus fuistis tpe gētilitatis. **D**e terē hoiez. i. adā q̄ dī deponi q̄ resistit inclinātōni carnis corrupte ab adā cōtracte. **Q**ui corrupit̄ fm̄ desi. carnis. i. lz delectet̄ fm̄ carnē corrupit̄ tñ cū vicijs fm̄ mentē z etiā fm̄ carnē: dedit̄ em̄ carnalib⁹ vicijs citius moriunt̄ ceteris. **R**enouamī aut̄ spū mentis. v̄fe. i. in spū q̄ est v̄ita mentis v̄fe. **E**t induite nouū hoiem. i. x̄pm̄ per ip̄ius imitatōez. **Q**ui fm̄ deū creatus ē. fm̄ hūanā naturā. **I**n iusticia z san. v̄tatis. qz nō fuit in eo duplī citas aliq̄ vel hypocrisis. j. Pe. ij. **Q**ui p̄ctm̄ nō fecit nec iuent⁹ est dol⁹ in ore ei⁹. **P**ropt̄ qd̄. **H**ic p̄r apl̄s ifoz mat de morib⁹ respectu proximi ad quē se bñ h̄z hō p̄ veritatē in ore. zelū bonū in corde. largitatez in manu. z benignitatē in affectu. p̄mū ponit. d. **P**ropter qd̄ deponendacū. p̄ qd̄ p̄xim⁹ defraudat. **L**oqm̄ veritates. z p̄ quā cū eo recte viuūt. **Q**m̄ sum⁹ inuicē mēbra. p̄pter qd̄ dēm⁹ nos mutuo iuuare. **C**ōsequē ponit sc̄dm̄. d. **T**raſcimini. ira p̄ zelū q̄ nō est p̄nam̄ h̄ p̄ eius viciū sed

n̄rā vniuscuiusq̄ membri augmentū corporis facit i edificationem sui in charitate **H**oc igit̄ dico z testificor i p̄ dño: vt iā nō ambuletis sic et gētes ambulāt in vanitate sensus sui: tenebris obscuratū h̄ntes intellectū alienati a via dei p̄ ignorantia q̄ est in illis p̄pter cecitatez cordis ip̄oz qui deſperantes semetip̄os tradiderunt ipudicicē in operatōne immundicie oīs: in auariciaz **G**los aut̄ nō ita didicistis x̄pm̄ si tñ illū audistis et in ip̄o edocti estis sicut est veritas i iesu. **D**eponite vos fm̄ pristinā cōuersatōez v̄terē hoiez q̄ corrupit̄ fm̄ sideria erroris **R**enouamī aut̄ spū mentis v̄re z induite nouū hoiem q̄ fm̄ deū creatus ē in iusticia et sanctitate v̄tatis **P**ropt̄ qd̄ depo

Semetip̄os tra. i. p̄ndicicē. q̄tū ad inhonestatē sensuū vt aspectib⁹. osculis. tactib⁹ impudicis. **I**n opationē. q̄tuz ad p̄paratōez op̄is. **I**n mundicie. s. aie et corp̄s. **A**litter p̄t exponi. **Q**ui deſpantes zc. s. de p̄m̄o in alia vita. Semetip̄os tradiderūt ipudicicē. p̄pter qd̄ in p̄sona taliū dī Sap. ij. Nos ex nihilo nati sum⁹ z p̄ h̄ erim⁹ q̄si nō fuerim⁹ zc. Venite ḡ z fruamur bonis q̄ sunt zc. seq̄tur. **N**ullū prauū sit qd̄ nō p̄trāseat luxuria n̄ra zc. z qz pecunia mīstrat materiā seu facultatē talib⁹ vicijs. iō subdit. **I**n auaricia. p̄ quā illicite acq̄ritur pecunia. **A** Nos aut̄ nō ita didi. x̄pm. i. euangelitū x̄pi qd̄ docet p̄rituz. **S**i tñ illū audistis. i. intellexistis. **E**t in ip̄o edocti estis. nō solū speculative. s̄ et practice **S**ic est v̄itas in iesu. q̄ cepit facere et docere Act. j. iō subdit. **D**eponite. vos. **S**c̄dm̄ pristinā cōuersatōez. i. relinq̄te vicia in q̄bus fuistis tpe gētilitatis. **D**e terē hoiez. i. adā q̄ dī deponi q̄ resistit inclinātōni carnis corrupte ab adā cōtracte. **Q**ui corrupit̄ fm̄ desi. carnis. i. lz delectet̄ fm̄ carnē corrupit̄ tñ cū vicijs fm̄ mentē z etiā fm̄ carnē: dedit̄ em̄ carnalib⁹ vicijs citius moriunt̄ ceteris. **R**enouamī aut̄ spū mentis. v̄fe. i. in spū q̄ est v̄ita mentis v̄fe. **E**t induite nouū hoiem. i. x̄pm̄ per ip̄ius imitatōez. **Q**ui fm̄ deū creatus ē. fm̄ hūanā naturā. **I**n iusticia z san. v̄tatis. qz nō fuit in eo duplī citas aliq̄ vel hypocrisis. j. Pe. ij. **Q**ui p̄ctm̄ nō fecit nec iuent⁹ est dol⁹ in ore ei⁹. **P**ropt̄ qd̄. **H**ic p̄r apl̄s ifoz mat de morib⁹ respectu proximi ad quē se bñ h̄z hō p̄ veritatē in ore. zelū bonū in corde. largitatez in manu. z benignitatē in affectu. p̄mū ponit. d. **P**ropter qd̄ deponendacū. p̄ qd̄ p̄xim⁹ defraudat. **L**oqm̄ veritates. z p̄ quā cū eo recte viuūt. **Q**m̄ sum⁹ inuicē mēbra. p̄pter qd̄ dēm⁹ nos mutuo iuuare. **C**ōsequē ponit sc̄dm̄. d. **T**raſcimini. ira p̄ zelū q̄ nō est p̄nam̄ h̄ p̄ eius viciū sed

qm̄ in hoc mensura rōnis defacili excedit̄ p̄pter qd̄ legit̄ d̄ platohe q̄ suū suū peccantē tradidit alteri puniendūz. ne ip̄m̄ mensurā rōnis irat⁹ excederet. iō s̄dit. **E**t nolite peccare. mēsurā rōnis excedēdo. **S**ol non occidat zc. q. d. si ira mensurā rōnis aliq̄t̄ excedat. tñ cito transeat

nētes mēdacū loqm̄ini veritate vniuscuiusq̄ cū primo p̄ suo: qm̄ sum⁹ inuicē mēbra **T**raſcimini et nolite peccare. **S**ol non occidat sup̄ iracundiā vestrā **N**olite locū dare diabolo. **Q**ui surabatur: iam non furetur: magis autē laborez operando manibus suis quod bonuz est vt habeat vnde tribuat necessitatem patienti. **O**m̄is sermo malus ex ore vestro nō p̄cedat: s̄ siq̄s bon⁹ ad edificatōz fidei: vt det gratiā audientib⁹. **E**t nolite cōtristare sp̄m̄ sanctū dei: in q̄ signati estis in die redēptōnis. **O**is amaritudo z ira z indignatō z clamor z blasphemia tollatur a vob̄ cuz moī malicia. **E**stote aut̄ inuicē benigni misericordes donantes inuicē sicut z deus q̄ in x̄po donauit vobis.

In q̄ signati estis. p̄ sac̄m̄ baptis̄mi i q̄ charact̄ ip̄rimē d̄ **I**n die redēpt̄. lz ei dies redēptōis hūane ḡualiter sit di es passionis x̄pi. qz tñ i h̄ baptis̄mo effectus huius passionis applicat plenarie cuiuslibet baptizato sp̄alit̄ iō d̄ tūc di es redēptionis sue. z qz baptis̄m⁹ d̄ noua regeneratio. z p̄ p̄ns totius malignitatis ablatio. subdit. **O**is amaritudo. q̄tum ad rancorē z odiū. **I**ra. q̄tuz ad vindicte appetitū. **E**t indignatio. q̄tuz ad duriciā faciei. **E**t clamor. q̄tū ad cōtēptōez p̄ximū. **E**t blasphemia. p̄ deū. **T**ollat̄ a vob̄. in x̄po renouatis. **C**um oī malicia. vt sic ḡualr̄ oē viciū excludat. z p̄ oppositū cōcludat. **E**stote aut̄ zc. bona cōicando. **M**isericordes. mutuā indigentia relenādo. z in malis cōpatiēdo. **D**onātes inuicē. offensas remittendo. **S**icut z vs̄ in x̄po. i. p̄ x̄pm̄ **D**onauit vobis. remissionē p̄ctōz. **I**n ca. iij. vbi d̄ in postil. **E**x quo. s. capite christo totuz corpus compactum. **A**dditio.

Tū corpus. s. x̄pi mysticū z cōpactū p̄ v̄tutē fidelit̄ qz inq̄ntuz fides est vna. oēs fideles efficiunt vniuz corp⁹. etiā p̄ fidē informē. sicut corpus hūanū etiā sine aia est vniū corporis organici integritate. z cōnexuz p̄ v̄tutes charitatis q̄ est forma fidei p̄ quā corp⁹ eccie assumit̄ lat̄ corpi organico aiato p̄ oēm̄ iuncturā sumministratōis qz sic in corpe hūano organico p̄ iuncturas distinguuntur mēbra fm̄ dīuersa officia. sic in corpe x̄pi mystico diuersa mēbra eccie diuersi op̄atōib⁹ deputant̄. de q̄ s̄dit. **S**c̄dm̄ op̄atōez in mēsurā vniuscuiusq̄ membri. **R**eplica. **I**n ca. iij. vbi apl̄s p̄bat cōnexionē mēbroz ecclesie. ad vniū caput quod est x̄ps. ita z postil. expo nit **B**urg. aut̄ volens aliquid sp̄alit̄ dicere. dicit totū corpus x̄pi mysticū compactū per v̄tutē fidei. qz inq̄ntum fides est vna. oēs fideles efficiunt vniū corpus etiā p̄ fidē informē. sicut corpus humanuz etiā sine

tercū aut̄ ponit. d. **Q**ui surabat. aſe cōuersionē de gentili errore **I**ā nō furet. x̄p̄lanitatis tē pore. **M**agis aut̄ laborez. diligenter z strenue. **E**t h̄eat zc. non solū ad sufficiētiā suā. s̄ etiā ad relenāda p̄ximū indigentia. **O**is sermo b̄ p̄r ponit quaritū d. **O**is sermo malus zc. **E**x abundantia ei cordis os loquitur. **M**att. xij. z iō sermo malus nō p̄cedit d̄ corde benigno. **S**ed siq̄s. s. sermo exeat de ore vestro. **B**on⁹ sup̄. sit. **A**d edi. s. i. fidelit̄. iō subditur. **E**t dat̄ gr̄az audientib⁹. i. sit eis gr̄ z qz d̄z hō magis v̄tare offensam dei q̄ hoiez. iō s̄dit. **E**t nolite cōtristare sp̄m̄ ritumsc̄m̄ dei. sp̄m̄ p̄ctis v̄ris ad iracundiā puocando.

In q̄ signati estis. p̄ sac̄m̄ baptis̄mi i q̄ charact̄ ip̄rimē d̄ **I**n die redēpt̄. lz ei dies redēptōis hūane ḡualiter sit di es passionis x̄pi. qz tñ i h̄ baptis̄mo effectus huius passionis applicat plenarie cuiuslibet baptizato sp̄alit̄ iō d̄ tūc di es redēptionis sue. z qz baptis̄m⁹ d̄ noua regeneratio. z p̄ p̄ns totius malignitatis ablatio. subdit. **O**is amaritudo. q̄tum ad rancorē z odiū. **I**ra. q̄tuz ad vindicte appetitū. **E**t indignatio. q̄tuz ad duriciā faciei. **E**t clamor. q̄tū ad cōtēptōez p̄ximū. **E**t blasphemia. p̄ deū. **T**ollat̄ a vob̄. in x̄po renouatis. **C**um oī malicia. vt sic ḡualr̄ oē viciū excludat. z p̄ oppositū cōcludat. **E**stote aut̄ zc. bona cōicando. **M**isericordes. mutuā indigentia relenādo. z in malis cōpatiēdo. **D**onātes inuicē. offensas remittendo. **S**icut z vs̄ in x̄po. i. p̄ x̄pm̄ **D**onauit vobis. remissionē p̄ctōz. **I**n ca. iij. vbi d̄ in postil. **E**x quo. s. capite christo totuz corpus compactum. **A**dditio. **T**ū corpus. s. x̄pi mysticū z cōpactū p̄ v̄tutē fidelit̄ qz inq̄ntuz fides est vna. oēs fideles efficiunt vniuz corp⁹. etiā p̄ fidē informē. sicut corpus hūanū etiā sine aia est vniū corporis organici integritate. z cōnexuz p̄ v̄tutes charitatis q̄ est forma fidei p̄ quā corp⁹ eccie assumit̄ lat̄ corpi organico aiato p̄ oēm̄ iuncturā sumministratōis qz sic in corpe hūano organico p̄ iuncturas distinguuntur mēbra fm̄ dīuersa officia. sic in corpe x̄pi mystico diuersa mēbra eccie diuersi op̄atōib⁹ deputant̄. de q̄ s̄dit. **S**c̄dm̄ op̄atōez in mēsurā vniuscuiusq̄ membri. **R**eplica. **I**n ca. iij. vbi apl̄s p̄bat cōnexionē mēbroz ecclesie. ad vniū caput quod est x̄ps. ita z postil. expo nit **B**urg. aut̄ volens aliquid sp̄alit̄ dicere. dicit totū corpus x̄pi mysticū compactū per v̄tutē fidei. qz inq̄ntum fides est vna. oēs fideles efficiunt vniū corpus etiā p̄ fidē informē. sicut corpus humanuz etiā sine

Ad ephesios

aia est vnu. **S** illa burg. additio v̄ erronea. nā erroz v̄ di cere xpm fore ptem corpis mystici inaiati. qz p solā chari tate q̄ ē foza z aia fidei. xpc p̄iugit mēbris. z mēbra xpo: si des ei ifoanis nō facit aliq̄e eē mēbz xpi nec membrum eccie. nisi fm qd v̄ verius putridum. qz p fidē in formē quis q̄s est in eccia. est in ea solū nūero. nō tū merito. sic igit a fm qd ad simplr nō va let argumentuz. ita etiā fm fidem infor men nō dī corp̄ xpi p̄pactuz nisi fm qd sicut hō mortu⁹ non dicat hō nisi cū det minatoe distrahēte.

Capitulū. v.

Stote igit imi tates. **P** q̄ aplus in struxit ephesios in moribus ybo. **P**ic p̄r idem facit salua toris exemplo. et p̄ pponit exemplum imitabile dicens.

Estote imitato res dei sic filij charis simi. q. d. aliter esse tis filij degeneres: z p̄ p̄s a deo repro bandi. **E**t ambulate. hic p̄r indu cit eph. ad imitan dum xpm q̄ est exē plar verū: z p̄ in fer uore charitatē. scōo

Estote ergo imi. **S**tatores dei sic filij ca rissimi: z ambulate in dilectōe sicut z xpc dilexit nos z tradidit semetipsum p nobis oblatōez z hosti am deo in odorem suauita tis. Fornicatō aut z omnis imūdia: aut auaricia nec noiet in vobis sic decet sā ctos aut turpitudō aut stul tiloquium aut scurrilitas q̄ ad rem nō ptinet sz magl̄ gtiarūactio. **H**oc em̄ scitote intelligētes q̄ ois fornica tor aut imūd⁹ aut auar⁹ qd est ydoloꝝ seruitus: nō ha bet hereditatē in regno xpi z dei. **N**emo vos seducat in anib⁹ v̄bis: p̄pter hec ei venit ira dei in filios diffi dentie. **N**olite ergo effici p a ticipes eoz. **E**rat̄is em̄ ali q̄ tenebre nunc aut lux in

phs. j. de aia z empedoclē. **P**rop̄t̄ h̄ ei. qz aliq̄ credē bāt deū facta hoim nō punire nec remunerare. **D**eit ira dei. i. ei v̄indicta. **I**n si. diffi. i. sup illos q̄ diffidebāt d̄ dina remuneratōe: vt dicit̄ ē: z tales vident̄ fuisse illi q̄ pie rūt i diluio. **N**olite igit. p̄t. eoz i culpa. ne sit̄ socij

a dño. **E**t filij lucis ambu late. **F**ructus enim lucis est in omni bonitate z iusti cia z veritate. **P**robantes quid sit bñplacitū deo. **E**t nolite cōicare opib⁹ infructuosis tenebray: magis at redarguite. **Q**ue em̄ in oc culto sūt ab ipsis turpe est z dicē. **O**ia at̄ q̄ arguunt̄. a lumine manifestant̄. **D**e em̄ qd̄ manifestat̄ lumē est **P**rop̄t̄ qd̄ dic̄. surge q̄ dor mis z exurge a mortuis: z illumiabit te xpc. **V**idete itaq̄ fratres quō caute am buletis nō q̄si insipientes s̄ vt sapiētes redimētes tps qm̄ dies mali sunt. **P**rop terea nolite fieri imprudē tes sed intelligētes q̄ sit vo luntas dei. **E**t nolite ine buari vino in q̄ est luxuria: sed impleami spiritusctō:

in pena. **E**rat̄ ei aliq̄ tenebre. i. in uolunt̄ ignorātia tpe gētilitat̄: z dīc tene bre i abstracto ad d̄ signū magnitudi nē erroris: sic de hō mine multuz largō dī q̄ ē ip̄a largitas. q. d. apls nō ē mirū si tūc eratis inuoluti enormib⁹ peccatis. **N**ūc at̄. i. p̄ coit uersionem vram ad xpm estis. **M**ur i dño. p claritatē gr̄e z noticie: iō pcludit̄ a **D**e filij luc̄. am. pcedēdo de v̄tute i v̄tute. **F**ruct⁹ em̄ luc̄. i. ei⁹ opus. **E**st i ois bonitatē q̄ ad seipm̄. **E**t iusticia. q̄ ad p̄xim. **E**t veritate. q̄ ad deū. fidelit̄ ei seruē do. iō s̄ dicit̄. **P**ro bātes. i. discernētes. **Q**uid sit bñpla citū deo. serui em̄ fi deles diligēt̄ inq̄ rūt implē bñplacitū

dñoz. **E**t nolite cōi. z. i. peccare cū p̄c̄: b⁹: sz magl̄ eos arguite. **Q**ue ei i ocul. sūt ab eis turpe ēz dicere p̄t qd̄ p̄dicātes z vicia turpia nō exp̄munt ea dīrecte: sz p circuloctōez: q̄ at̄ fideles q̄ sunt lux in dño: vt dicit̄ ē de beat̄ talia arguere oñdit. di. **O**ia at̄ q̄ arguunt̄. tanq̄ reproba. **L**umine. vere doctrine. **M**anifestant̄ eē talia. **O**m̄ne ei qd̄ ma. lu. est. p̄cipant̄ inq̄stū po nit in luce: z ad h̄ arguunt̄ vicia: vt p̄ctōez eoz turpitudi nē cogscētes resiliāt ab eis vt sūt lux in dño. **P**ro p̄ter qd̄ dic̄. i. sp̄s sanct⁹ p̄ me. **S**urge q̄ dor. in p̄cis marcescēdo. **E**t exur. a mor. ab infidelib⁹ re sepando q̄ dicit̄ mortu⁹ **P**at. viij. **D**imitte mortuos se. mor. su os. **E**t illu. tē xpc. p fidē charitate formata. **V**ide te. h̄ p̄r apls iducit eph. ad imitādū xpi sapias. q̄ ē sapia dei p̄is: vt d̄. j. **C**oz. j. d. **V**idete itaq̄ fr̄es q̄. cau. am. soci erates p̄auoz declinādo. **N**ō q̄si in si. q̄ talib⁹ se imi scēt distinguē nesciētes bonū a malo. **S**z vt sapiē. q̄ circa bōa z mala optie indicat̄ illa p̄seq̄ndo. ista fugiēdo. q̄cūq̄ ei arte d̄ sapiēs q̄ bñ iudicat de p̄seq̄ndis z v̄trādīs fm̄ artē illā sic sapiēs miles i arte militat̄ d̄ q̄ sc̄t bñ su dī care de exp̄diēdis ad p̄secutōez victorie z opposit̄ v̄tam dīs z. z eodē mō ē i morib⁹. **R**edimē. tps. boīs opib⁹ iustitēdo hita oppoim̄itate tps. **Q**uā dī. ma. st. i. qz fr̄q̄nter ex ip̄rouiso impedimēta sup̄ueniūt. **P**ro p̄ terea nō. fieri impru. i. de futur̄ nō. puidētes. d̄ ei p̄uidēs q̄si p̄cūl vidēs. i. alōge sibi. puidēs an̄ factū. z p̄ oppositūz imprudēs. verūt̄ qz h̄c accipit̄ p̄uidēt̄a in his q̄ p̄tinēnt ad salutē: iō subdit̄. **S**z intelli. q̄ sit volū. dei. a q̄ expe cratis remunerari: z qz vicia carnis obūbzant̄ intelligēt̄a iō s̄ dicit̄. **E**t nolite inebriari vino. p̄vicium gule. **E**n q̄. i. p̄ qd̄. **E**st luxuria. vñ dicit̄ **P**iero. **P**enter mero estuans declinat cito ad libidinem: vent̄r em̄ z ge nitalia sunt mēbra p̄p̄nq̄ et ex vicinitate mēbroꝝ designa tur p̄p̄nquitas vicioꝝ. **E**t impleami sp̄sctō. q̄ dat

Epistola Pauli

Iobris et castis. **F**loquētes vobismetipis. i. adinūicem et vnusquisq; sibiip̄i. **G** In psalmis et hymnis etc. vñ dicitur Act. ij. q̄ repleti sp̄sc̄ro ceperūt loq̄uarijs linguis magnaia dei. **H** Et psallentes in cor. vñs dño. i. intentōez laudis ad dñm dirigendo. **I** Gr̄as agentes q; gratitudo beneficij accepti disponit ad receptō nē alteri. **K** Subiecti inuicē in timore xp̄i. q̄ ē timor castus et charitati annexus. **L** Mulieres. postq; ap̄tus instruxit de moribus ephesios gñalit. h̄ p̄r idē facit q̄tū ad diuersos stat̄ sp̄alr. q̄z p̄tes patebūt p̄ seq̄ndo. p̄ igitur instruxit p̄sonas iunctas m̄rimonio. et p̄ vxores. d. **M** Mulieres vñs suis subdite sint. eis in licit̄ obediēdo. n̄alit em̄ ip̄fectioza s̄bduntur regim̄i p̄fectoz. mulieres vero sunt im̄ perfectiores vñs q̄z tum ad sexū. q; scia est mas occasionatus. et q̄tuz ad intellectū deficiunt eniz in discretōe. iō s̄bdit m̄. **Q** m̄ vir est caput mulieris. a capite em̄ in q̄ vident oēs sensus depēdet regimē toti⁹ corporis. sicut xp̄s caput est eccie. que est eius corp⁹ mysticū. **N** Viri diligite. Hic secūdo instruit viros. d. Viri diligite vxores vñs. p̄pter h̄ em̄ mulier facta est de latere viri. q; d; esse sibi iuncta p̄ si delē dilectōez. **O** Sic xp̄s dilexit ecciam. cui⁹ est caput p̄ seip̄m tradidit p̄ ea. ex charitate maxia. q; p̄t illā sc̄rificaret. a p̄ctis mundādo sanguie suo. **R** Mundās lauachro aque. in baptismo per quē cōicat xp̄i passio q̄tuz ad effectū. vt. s̄. dicitū ē. **S** In vbo vite. nā accedēte vbo ad elementū fit sac̄m. **T** Et exhibēt ip̄e sibi gloriosaz ecciam. tanq; sponsaz claritate fidei et mox refulgētē. glia em̄ a claritate d; q̄ si clara. c̄mutata in g. **V** Non ha. ma. neq; rugā. i. p̄ctm̄ mortale patēs nec latēs. Vel aliter. **N**ō h̄ntem etc. i. mundā et simplicē sine ruga duplicitaris. **I**ta et viri etc. q; sunt vna caro. iō s̄bdit. Qui suaz vxorē diligit. seip̄m diligit. q; sic d; Mar. xix. Itaq; iam non sunt duo s; vna caro. **M**emo em̄ rōne vtens. **C**arnē suā odio habuit. nā et sanctus macerans eā. non facit ex eius odio s; amore vt sit s̄biecta spiritui sicut debet esse. et sic resurgat cū sp̄i immortalis. et sicut vir d; diligere vxorē vñā carnē secū existentē. **S**icut et xp̄s ecciaz. sup̄ diligit. **Q**uia mēbra sum⁹ corp̄is eius. i. mystici nos oēs fideles. **D**e carne ei⁹ etc. nā aliq; fidelitū sunt infertores. et isti dicunt de carne ei⁹ q̄ aī resurrectionē fuit passibilis et infirma. **E**t de ossibus eius: q̄tuz ad fortiores q̄ xp̄o cōformant̄ in tolerantia aduersozū. p̄ ossa em̄ in quib⁹ consistit robur corp̄is vñs fortitudinis designatur **P**ropter hoc re. hō patrē et matrē. i. q̄tuz ad cohabitationē. istud fuit dictū Gen. ij. de adā et eua. Consequenter applicatur ad xp̄m et ecciam mystice cū d; **S**ac̄m. i. sacrum signū. **I**n xp̄o et in eccia. i. em̄ filius dei p̄ez non reliquerit. q; semper est in sinu patris. vt dicit Iob. j.

tū fin quādam apparentiā d; patrē reliquisse. inq̄ntuz apparuit in mundo visibilis in forma serui ad coniungēduz sibi ecciam p̄ mysteriū incarnatōis et passionis sue sicut sponsam et ex hoc reuertitur ad p̄positū. d. Verūtam̄ etc. et p; e. **P**ro: aut tūmeat virū. timore casto.

Git. Nemo em̄ vnq; carnez suam odio habuit: sed nutrit et fouet eam: sicut et xp̄s ecciaz: quia membra sum⁹ corp̄is ei⁹: de carne eius et de ossibus eius. Propter hoc relinquet homo patrē et matrē suaz: et adherēbit vxori sue et erunt duo in carne vna. Sacramentū h̄ magnū est. Ego autē dico in xp̄o et in ecclesia. Clerū tamen et vos singuli vnusq; vxorē suam: sicut seip̄z diligit: vxor aut tūmeat virum suum. **C**aplm. vj. **F**ilij obedite parentibus vñs i dño. Hoc em̄ iustū est. Honora p̄ez tuum et matrē tuaz quod est mandatum primū: in p̄missione: vt bene sit tibi: et sis longeuus super terram **E**t vos patres nolite ad iracundiam prouocare filios vestros: sed educate illos

Sufficit diei malicia sua. Alio mō legit de tpe p̄terito sic. Redimētes. i. tps̄ p̄teritū tanq; qd carū et p̄ciosum. i. redimētes in vno tpe qd minus fecist̄ in alio. vt sic sitis dimidiantes dies nō sic mali q̄ nō dimidiāt dies suos. s; totuz diē in malo expēdūt. boni at̄ si aliq; diei expēdūt in malo: residuū aut̄ expēdūt i bono. **N**ec mix si min⁹ fecistis i p̄terito. **Q**m̄ dies mali sūt. i. multa occurrunt impedimēta q̄ impedūt hoīem ne possit deo vacare. et dicunt dies mali p̄ maliciā et miseriam hoīm **M**athei. vj. **A**dditio.

Sper hoc qd d; De carne eius etc. glo. in cui⁹ rei figura adā q̄ erat forma futuri cū d; costa factā mulierē vidisset: dixit. Hoc os de ossib⁹ meis et caro d; carne mea. sic em̄ eua de adā facta traxit ab eo carnē et ossa ita nos a xp̄o instituti sum⁹ vt ossa. i. robusti. alij vō vt caro s; infirmi. **C**aplm. vj.

Filij obedite parentibus. Hic p̄r docet p̄tes et filios q̄liter se debeāt h̄re adinūicē. et p̄ instruit filios. d. **F**ilios obe. pa. vñs in dño. i. in licitis et honestis **H**oc em̄ iustū est. q; filij h̄nt a parētibus eē incrementū et documentū. h̄ etiā p̄bat per sc̄pturā Exo. xx. **H**onora p̄fem tuā et ma. tuā. nō solū in reuerētia exhibēda. s; etiā in necessarijs ministrādis tpe necessitat̄is. **Q**d ē mandatū p̄mū. nō simplr. q; mādata ad deuz ordinātia sūt priora. s; in istis nō addit expriment̄do p̄missione remuneratōis sicut in isto. iō s̄bdit. **I**n p̄missione q̄ sequitur. **E**t bñ sit tibi etc. Consequenter instruit p̄ez. d. **E**t vos pa. no. ad ira. puo. fi. vñs. eos nimis aspe castigando. ne frangant despando sic baculus toruosus. qm̄ nimis flectitur ad exigendū. **S**ed educate illos. i. nutrite.

In ca. v. vbi d; in postil. **N**ec noietur in vob. **A**dditio.

Sosa. **N**ec noietur i vobis. ne suspitio sit de vobis probabilis etc.

In eo. ca. vbi d; i postil. **R**edimētes tps̄. **A**dditio.

Hec qd dicit **R**edimētes tps̄. s̄m **P**etrū de tharantasia dupliciter legitur.

Vno mō de tpe futuro sic. **R**edimētes tps̄. i. tps̄ opportunitatē ad vacanduz et seruiendū deo. et az cū incōmodo tēpali. tps̄ em̄ redimit s̄m gl. q̄ dat de suo vt dō vacet **L**uc. vj. **Q**ui aufert q̄ tua s̄ ne repetas. et h̄ necesse est. **Q**m̄ dies mali sūt. i. multa occurrunt impedimēta q̄ impedūt hoīem ne possit deo vacare. et dicunt dies mali p̄ maliciā et miseriam hoīm **M**athei. vj.

Ad ephesios

In disciplina et correptione domini. In moribus et timore. **Serui.** Sic dominus instruit seruos et dominos. et per seruos. di. **Serui obe. do. carnalibus.** quantum enim ad animam omnes homines sunt liberi: sed quantum ad corpus alii sunt liberi. et alii seruis conditionis. **Cum timore. i. reuerentia** quod etiam debet fieri filiis. **Et tremore.** quod est proprium seruorum. quia subsunt flagellis dominorum.

In simplicitate cordis vestri. i. absque fraude et dolo.

Sicut christo. serui enim introducta est per peccatum. et sic est pena peccati. deus enim actor est mali pene. et potest corrigere peccata sicut placet sibi per penam seruilitatis vel aliam. aliquid etiam imittit alicui malum pene non propter expiationem culpe: sed propter augmentum meriti per exercitium humilitatis et patientie. aliquid etiam ex charitate aliis sibi accipit seruilitatem voluntarie: sicut paulus. **Nolens episcopus in seruilitate se tradidit tibi.** Quia dicitur per filium cuiusdam vidue. et omnibus istis modis non solum seruis hominibus sed etiam deo

in quantum homo patienter sustinet seruilitatem sibi inflatam ex ordinatione divina vel assumptam voluntarie propter deum.

Quasi hominibus placetis tamen. Sed ut serui christi. voluntarie sustinetes in hoc ordinatores dei. et subditum ro. cum dicitur.

Sciatis et fecerit bonum. i. meritorium. Hoc recipiet et in mercede. **Et domino. in cuius potestate sunt domini sicut serui:** ideo subditur.

Sicut serui sicut liberi. nam ad iusto seruilitatis respectu vite bene nullum affert impedimentum: unde dicitur Ambrosius.

In domino bona seruitus et bona libertas eque lance appenduntur scilicet instruit dominos. **Et vos domini eadem facite illi.** super. seruus videntes eorum seruilitate rationabiliter et modeste: id subditur.

Remittentes minas. quia d. non solum remittentes verba que peccant ex fragilitate vel ignorantia. sed etiam iminationes et verba aspera. et ideo subditur ro.

Sciatis quoniam et illorum et vestri domini est in celis. presidens equilater dominis et seruis. **Et pro** nam acceptio non est apud deum. ita ei puniet dominum sicut seruum et etiam grauius ceteris paribus. quia quanto stat altior tanto casus grauior. propter quod dicitur Sap. vi.

Potentes potenter tormenta patient. **De cetero.** Postquam apostolus instruit ephesios in coeli. et postea personas diuersorum statuum in spirituali. bene reuertit ad instruendum eos in generali. et diuidit in duas. quia per inducit eos ad sumendum arma virtutum generaliter. scilicet describit hec arma spiritualiter ibi.

State ergo. Circa primum dicit. De cetero fratres confortamini in domino. quia d. ex quo radicati estis in fide christi. debetis confidere de ipso. nam assistit fidelibus suis in temptationibus et periculis. verum quia non debet homo sic confidere de assistentia dei quod omittat facere quod potest. quia bene est tentare deum: ideo subditur.

Induite vos armatura dei. i. virtutum que sunt arma militum christi. **Et possit stare absque casu** mortalis peccati.

Aduersus insidias diaboli. quoniam sicut dicitur Leo papa. **Omnia** discutit studietudines. ventilet curas. scrutat affectus: et ibi querit causas nocendi vbi queque viderit studiose occupari.

Quoniam non est caro. col. ad. carne et sanguine. i. aduersus homines que sunt caro et sanguis et per primum visibiles. **Sed ad**

in disciplina et correptione domini. **Serui obedite dominis carnalibus** cum timore et tremore in simplicitate cordis vestri: sicut christo non ad oculum per seruientes: quasi hominibus placetis: sed ut sui christi facietes voluntate dei: ex animo cum bona voluntate seruietes: sicut domino et non hominibus: sciatis quoniam unus quisque quodcumque fecerit bonum: hoc recipiet a domino siue seruus siue liber. **Et vos domini eadem facite illis remittentes minas: sciatis quoniam et illorum et vestri dominus est in celis: et personarum acceptio non est apud deum.** **Be cetero fratres confortamini in domino et in potentia virtutis eius.** **Induite vos armatura dei ut possitis stare aduersus insidias diaboli: quoniam non est no-**

ner. primum. et post. i. demones que sunt hostes invisibiles. et vobis principes et potestates. quia angelorum ordines non solum sunt per gratiam sed etiam per naturam: et sic de singulis ordinibus ceciderunt aliquid in quibus naturalia remanserunt integre. ut dicitur dyo. et inferiores obediunt superioribus: ut magis possint nocere hominibus. per principes et potestates intelliguntur alij ordines demonum.

Aduersus mundum. dicitur. **rec. noie mundi** non intelligit hanc vniuersitatem creaturarum. que non regit a demonibus: sed a deo et angelis sanctis sicut bene misstratibus sed intelligit vniuersitatem hominum malorum. sicut dicitur **Job. j. Quid enim cogit. que demonum regi dicunt iniquitatem per eos ad peccatum mouent. propter quod subdit ad declaratores huius intellectus.** **Tenebrarum hanc.** dicitur enim mali homines tenebre. quia sunt inuoluti tenebris ignorantie et culpe. **Contra spiritualia ne. i. spiritus nequam siue malignos.** **Etiam dicitur ad ostendendum** quod per retores mundus hanc demones intelligunt. **In celestibus. i. in hanc aere caliginoso.** que frequenter in sa-

era scriptura celum noiam in quibus demones habitant versus ad iudicium. propter quod anes celi noiam **Matth. xij. vbi dicitur quod anes celi comederunt semine quod cecidit super viam.** **Propterea acci. armatura dei. i. virtutum: ut predicatum est.** **Et possit resistere. insultibus demonum.** **In die malo. i. in peccati** vita vbi iminet tentationum pugna. **Et in omnibus. i. pro spe** ris aduersis. **Perfecti stare. ita quod non frangimini aduersis: nec eleuemini prosperis.** **State. hanc primum apostolus describit** arma virtutum magis in spirituali. **State ergo succin. lumbos** vestros cingulo castitatis. unde **Greg. omel. xxxij. Lumbos enim per** cingulum cum carnis luxuria per continentiam coercemus. **In** veritate. et non simulatorie tamen. sicut faciunt hypocrite. **Et** induti lorice iusticie. sicut enim lorica operit corpus vniuersum: sic iusticia reddit debitum vniuersum. **Et calcia. pe. i. affectiones** et **In prepara. ena. pacis. i. ut sitis parati ad predicandum** euangelium christi. quod annunciat pacem eternam. **Ad significatorem** hanc dicit **Mar. vij. c. Nissos ad predicandum calciatos sandalios** quibus mununt pedes ne immediate tangant terram: et nudi remanent in parte superiora. quia affectiones predicatores non debent ad terrena affici: sed ad celestia: sicut dicitur in glo. super locum istum.

In omnibus. tentationum insultibus. **Sumetes scu. fi. que** est sicut sicut spandax rex. **In que possit. oia tela** et cetera. firma enim fides de bonis celestibus que spant repellit ictus demonum quasi scutum. **Et galea sicut. assu. i. charitate.** quia sicut galea supra-ponit tanquam complementum et perfectio aliorum armorum. sic charitas est perfectio aliarum virtutum. **Et gladium spiritus. i. datum a spi** ritu sancto. **Quod est ver. dei. Matth. x. Quod enim vos estis que** loquimini sed spiritus patris vestri que loquitur in vobis. dicitur autem verbum dei gladium. quia percussus cum eo diuidit a mundo: et quoniam hanc armatura depedit ex dei gratia: ideo subditur. **Per omnem ora. que est sim** plex petitio a deo. **Et obse. que est cum expiacione rei sacre** per quam petitio fit exaudibilis: ut cum dicitur. **Per passionem tuam libe** ra nos domine: et hanc omnia. **Orates omni tempore. ad hoc ordiato.** **In spiritu. i. mente et non tamen voce.** **Et in ipso. vi. i. feruenter** orado et non remisse. **In omni instantia. i. perseueranter.**

Et in ipso vigilantes in omni in-

State ergo succincti lumbos

vestros in veritate: et indu

ti loricam iusticie: et calcia

ti pedes in preparatorem

euangelij pacis. In omni

bus sumentes scutum fidei

in quo possitis omnia tela

nequissimi ignea extingue

re: et galeam salutis assumi

te: et gladium spiritus quod est

verbum dei per omnem orationem: et ob

secratim orates omni tempore in spiritu

et in ipso vigilantes in omni in-

stantia. i. perseueranter.

Et in ipso. vi. i. feruenter

orado et non remisse.

In omni instantia. i. perseueranter.

Epistola pauli

Pro oibus sanctis. ut habeant arma predicta generaliter. **E**t p me. spaliter. **D**et mibi sermo zc. i. constantia predicandi enagelii xpi. **P**ro q le. fungor zc. nuc detens rome. **I**ta ut in ipo audea zc. i. ut tribulatoes qs sustineo in nullo me terreat a pdicatioe retrahendo. **D**et at

Hec est vltia ps huus eple. z est confirmatio precedentiu p b q apls ea misit per dilectu discipulu. ut plenius possz significare status apostoli ephe. et eos in deo consolari z b e qd dicit apls. **D**et aut. z p lra vsqz ibi o. **E**t fidelis mi. in dno. i. in his q sunt ad dnm. **P**er co solet corda vra. vos in bono cofirmado p sacra hortameta. **P**ax fratrib. i. in xpm credentibus. sup. sit r. **E**t cha. cu fide alif fides eet isormis. **S**ed do pre nostro. qui e dator istoz bonozum. **E**t dno iesu xpo p que ad nos pueniunt dei dona.

Gratia cu oibus generalit credentib. **I**n incorruptone amen. i. sic maneant i gra q no decidant ab ea. s pueniat ad glaz q est gra psummata Amen

In ca. vi. vbi dicit in postil. **D**et detur mihi fmo i aptoe oris mei. **A**dditio

Det mibi fmo in aptoe oris mei. **D**et referendū ad illud qd fuit a dno dcm aplis **D**at. x. c. **D**abit ei vob in illa hora qd loqm̄ini. fm ei fragilitate huane nature timebat apls ne psura tribulationu ipeditet a pmpitudine rñsionis in mysterijs euagelij declaradis. z io petebat p suffragia oionuz vt darez sibi a deo fmo. s. rect^o in aptoe oris mei. i. pmpre z fiducialit zc. **E**xPLICIT postil. sup eplaz ad Eph.

Incipit epistola ad philippenses.

Dulus et timotheus. **H**ic incipit epla pauli ad philippenses: que diuidit in tres gtes. s. p̄fatōez z p̄secutōez: ibi. **G**ras z cōsummatō nē p̄e finē: ibi. **S**alutate. **C**irca primū p̄ ponit p̄sone salutatez cū dī a **P**aul^o z timotheus. hūc adiungit secū in salutate. qz missurus erat ad eos p ipm. vt h̄ ca. seqn. vt cū veniret ad eos reuerentius ac magis charitatue reciperet. **S**ecdo ponit p̄sone salutate: cū dī. **B**omib⁹ sanctis. i. p baptisimū sanctificatis **C**ū xpo iesu. **I**n p̄mitua em ecclia: vt nomē xpi redde ret magis auerentia amabile z reuerendū: apli baptizabāt in noie xpi: in q tū intelligit tota trinitas: qz xps grece vnc^o lare dī: z sic intelligit fili⁹ vnc^o p̄ vngēs z spūscūs vncio. **Q**ui st philippis. nomē ē citatis i macedōia

stantia z obsecratōne p oibus sc̄tis z p me vt det mibi fmo in aptōne oris mei cū fiducia notū facere mysteriū euangelij: p quo legatione fungor in cathena. **I**ta vt in ipo audea put optet me loqui. **E**t autē et vos sciatis que circa me s̄ qd egea oia vobis nota faciet tychicus charissim⁹ frater z fidelis minister in dno quē nisi ad vos in hoc ipm vt cognoscatis q̄ circa nos sunt: z p̄soletur corda vra. **P**ax fratribus: z charitas z dno iesu xpo. **G**ra cū oibus qui diligunt dnm nostrum iesuz xpm in incorruptōne Amen. **E**xPLICIT epla pauli ad ephesios.

Incipit argumentum in eplam ad philippenses.

Dylippenses s̄t macedōes **H**i accepto verbo veritatis perstiterunt in fide: nec receperunt falsos aplos **H**os colaudat aplus: scribens eis a **R**oma de carcere p ephorditum. **E**xPLICIT argumentum.

quā edificauit philippis rex p̄ alexādrī magni. z a noie suo eā denoiauit. **C**ū ep̄is z dyaconib⁹. p ep̄os i plurali itelligunt sacerdotes: vt dīc h̄ glo. qz p̄les ep̄i nō p̄sūt vni citati. **P**ōt ē dīc qz p ep̄os itelligūt sacerdotes cū p̄tifice citatis. **E**ps ei dī ad ep̄i qd ē sup̄ra. z scopos intēto q̄si sup̄intēdens. s. p̄plo cui p̄est: hoc autē cōpetit tā ep̄is q̄ p̄sbyteris. **I**sti autē p̄pter sp̄alem em̄ nētia sup̄ pplm̄ erat sp̄aliter exprimēdē in saluatione apli. **I**ō exp̄it illos sp̄aliter p̄ salutatez oim̄ gn̄aliter. **T**ertio ponunt optata bona cū dī. **G**ra vob. in p̄nti. **E**t pax. in gl̄ia celesti q̄ detat totalit homis appetitū. **H**ec do p̄e n̄ro. q̄ est dator oim̄ bonoz. **E**t dno iesu xpo. p̄ que tāqz p̄ mediatore nō s̄t nob̄ pueniūt dī cta bona. **G**ratias **P**remissa salutate h̄ p̄r ponitur p̄secutio eple in q̄ philippenses. p̄ red dunt beniuoli. sc̄do dociles ca. seqn. tercio antē. c. iij. **P**rimū autē fac̄ apls dī plr p̄ p̄ bonis eozū gr̄as agēdo. sc̄do tā q̄ amicis sp̄alib⁹ suum animū ap̄ēdo: ibi. **S**cre aut volo. **C**irca p̄mū dicit. **G**ras ago deo meo. quē dnote colo. **I**n oī mēoria zc. i. q̄tiēscūqz occurr̄t mibi mēoria de vob. in **C**um gaudio. i. gaudez b̄ bono vfo. **D**e p̄catōem fa. su. cō. zc. i. de eo qz mibi cōcastis fide z opere **I**n euangelio xpi. credentes z opantes: sicut z ego. **P**̄ p̄ma die. p̄ersionis v̄re. **Q**̄ d̄ignūc. in bono p̄seuerates. nā in fide p̄stiterāt nec falsos aplos receperūt. vt dīc hiero. in p̄logo: p̄t qd apls bona d̄ p̄sumatōe p̄fidebat. iō dīc. **R**̄cōfidens h̄ipm. qz q̄ cepit i vob op⁹ bonū p̄ficiet. qz sic inchoatio opis meritorij ē a deo ita cōtinuatio z p̄sumatio. **S**̄ d̄sqz i dīe xpi iesu. in q̄ veniet ad iudiciū v̄ra remunerās bona. **S**ic est mibi iustū h̄ sentire de tā em̄ bono principio iustū est sentire finē bonū. et maxie circa dilectos. qz dilectio facit op̄inari bonū de dilecto. iō subdit **V**o qz habeam vos in corde z in vinculis meis. s. charitatis **E**t in defensione zc. **P**hyloppēs ei taz p̄stater certauerant. p̄p̄itate enagelij. vt h̄ in fine hui⁹ ca. **S**ocios gaudij mei. q. d. ex h̄ iustū ē mibi sentire qz eritis socii cōsolatōis mee in patria sic estis socii tribulatois. i. pug. **T**estis ei mibi ē d̄s zc. p̄firmatio ē sue dilectōis erga eos. iō subdit a **E**t h̄ oro zc. qz charitas sp̄ pōt crescere in via. **I**n oī scia. nā crescēte charitate cre scit noticia q̄ expedit ad salutē. **D**et p̄bet̄ po. i. app̄o bet̄ ea seqndo. **D**et sitis sine. i. puri z mudi in vob.

Incipit epla Pauli ad philippenses. **C**a. i.

Dulus et timotheus hui ihu xpi omnibus sancti in xpo ihu q sunt philippis cum ep̄is z dyaconibus. **G**ra vobis z pax a do patre nostro z dno iesu xpo **G**ratias ago deo meo i oī memoria vestri semp in cūctis oionibus meis pro oibus vobis cū gaudio dep̄catōem faciens sup̄ cōicatiōne vestra in euangelio xpi a prima die vsqz nunc: p̄frens hoc ipm: qz qui cepit in vobis opus bonū p̄fici et vsqz in diem xpi iesu. **S**i cut em̄ est mibi iustum hoc v̄ sentire p̄ oib⁹ vobis: eo qz habeam vos in corde et in vinculis meis z in defensione z confirmatōne euangelij: socios gaudij mei omnes vos esse. **T**estis em̄ mibi est deus quō cupiaz omnes vos esse in visceribus iesu christi. **E**t hoc oro: vt charitas v̄ra magis ac magis abundet in omni scientia z in omni sensu: vt p̄bet̄ potiora vt sitis sinceres

quā edificauit philippis rex p̄ alexādrī magni. z a noie suo eā denoiauit. **C**ū ep̄is z dyaconib⁹. p ep̄os i plurali itelligunt sacerdotes: vt dīc h̄ glo. qz p̄les ep̄i nō p̄sūt vni citati. **P**ōt ē dīc qz p ep̄os itelligūt sacerdotes cū p̄tifice citatis. **E**ps ei dī ad ep̄i qd ē sup̄ra. z scopos intēto q̄si sup̄intēdens. s. p̄plo cui p̄est: hoc autē cōpetit tā ep̄is q̄ p̄sbyteris. **I**sti autē p̄pter sp̄alem em̄ nētia sup̄ pplm̄ erat sp̄aliter exprimēdē in saluatione apli. **I**ō exp̄it illos sp̄aliter p̄ salutatez oim̄ gn̄aliter. **T**ertio ponunt optata bona cū dī. **G**ra vob. in p̄nti. **E**t pax. in gl̄ia celesti q̄ detat totalit homis appetitū. **H**ec do p̄e n̄ro. q̄ est dator oim̄ bonoz. **E**t dno iesu xpo. p̄ que tāqz p̄ mediatore nō s̄t nob̄ pueniūt dī cta bona. **G**ratias **P**remissa salutate h̄ p̄r ponitur p̄secutio eple in q̄ philippenses. p̄ red dunt beniuoli. sc̄do dociles ca. seqn. tercio antē. c. iij. **P**rimū autē fac̄ apls dī plr p̄ p̄ bonis eozū gr̄as agēdo. sc̄do tā q̄ amicis sp̄alib⁹ suum animū ap̄ēdo: ibi. **S**cre aut volo. **C**irca p̄mū dicit. **G**ras ago deo meo. quē dnote colo. **I**n oī mēoria zc. i. q̄tiēscūqz occurr̄t mibi mēoria de vob. in **C**um gaudio. i. gaudez b̄ bono vfo. **D**e p̄catōem fa. su. cō. zc. i. de eo qz mibi cōcastis fide z opere **I**n euangelio xpi. credentes z opantes: sicut z ego. **P**̄ p̄ma die. p̄ersionis v̄re. **Q**̄ d̄ignūc. in bono p̄seuerates. nā in fide p̄stiterāt nec falsos aplos receperūt. vt dīc hiero. in p̄logo: p̄t qd apls bona d̄ p̄sumatōe p̄fidebat. iō dīc. **R**̄cōfidens h̄ipm. qz q̄ cepit i vob op⁹ bonū p̄ficiet. qz sic inchoatio opis meritorij ē a deo ita cōtinuatio z p̄sumatio. **S**̄ d̄sqz i dīe xpi iesu. in q̄ veniet ad iudiciū v̄ra remunerās bona. **S**ic est mibi iustū h̄ sentire de tā em̄ bono principio iustū est sentire finē bonū. et maxie circa dilectos. qz dilectio facit op̄inari bonū de dilecto. iō subdit **V**o qz habeam vos in corde z in vinculis meis. s. charitatis **E**t in defensione zc. **P**hyloppēs ei taz p̄stater certauerant. p̄p̄itate enagelij. vt h̄ in fine hui⁹ ca. **S**ocios gaudij mei. q. d. ex h̄ iustū ē mibi sentire qz eritis socii cōsolatōis mee in patria sic estis socii tribulatois. i. pug. **T**estis ei mibi ē d̄s zc. p̄firmatio ē sue dilectōis erga eos. iō subdit a **E**t h̄ oro zc. qz charitas sp̄ pōt crescere in via. **I**n oī scia. nā crescēte charitate cre scit noticia q̄ expedit ad salutē. **D**et p̄bet̄ po. i. app̄o bet̄ ea seqndo. **D**et sitis sine. i. puri z mudi in vob.